



רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

21 בינואר 2008

358

י"ד בשבט התשס"ח

עמוד

הצעת חוק התוכנית להגדלת גמלאות הבטחת הכנסה לקשישים נוקקים ולסיוע לניצולי שואה
(תיקוני חקיקה), התשס"ח-2008 346

הצעת חוק התוכנית להגדלת גמלאות הבטחת הכנסה לקשישים נזקקים ולסיוע לניצולי שואה (תיקוני חקיקה), התשס"ח-2008

פרק א': מטרה

1. מטרת החוק מטרתו של חוק זה להגדיל את גמלאות הבטחת הכנסה לשם שיפור מצבם הכלכלי של קשישים נזקקים, ולקבוע הסדרים לסיוע לניצולי שואה.

פרק ב': הבטחת הכנסה

2. היקון חוק הבטחת הכנסה, בחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980¹ (להלן – חוק הבטחת הכנסה), בתוספת השניה, במקום טור א' יבוא:

“טור א' מו שהגיע לגיל הפרישה ומי שמקבל קצבת זקנה, שאירים או תלויים לפי חוק הביטוח

אם טרם מלאו לו 80 שנים	אם מלאו לו 80 שנים
28.5%	29.4%
42.2%	43.5%
52.3%	53.6%
62.4%	63.7%
47.2% פחות הסכום הבסיסי לילד	48.5% פחות הסכום הבסיסי לילד
57.3% פחות הסכום הבסיסי לילד	58.6% פחות הסכום הבסיסי לילד
47.2% פחות הסכום הבסיסי לילד	48.5% פחות הסכום הבסיסי לילד
57.3% פחות הסכום הבסיסי לילד	58.6% פחות הסכום הבסיסי לילד

3. תחילתה של התוספת השניה לחוק הבטחת הכנסה, כנוסחה בפרק זה, ביום כ"ה באדר ב' התשס"ח (1 באפריל 2008), והיא תחול על גמלה המשתלמת בעד היום האמור ואילך ותחולה

ד ב ר י ה ס ב ר

הכנסה) הוראות בדבר הגדלת גמלאות הבטחת הכנסה לקשישים נזקקים.

יצוין כי בהמשך, בהתאם להחלטות הממשלה האמורות, בכוננת הממשלה ליוזם תיקוני חקיקה לתיקון חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, ולתיקון נוסף בחוק הבטחת הכנסה, אשר במסגרתם, יועלו קצבאות הזקנה, ובהתאם גם הגמלאות להבטחת הכנסה.

סעיפים מוצע להגדיל את קצבאות הבטחת הכנסה 2 ו-3 המשתלמות לקשישים מכוח חוק הבטחת הכנסה, באופן דיפרנציאלי לפי גיל.

יצוין כי החלטות הממשלה שצוינו לעיל קובעות גם תוספת מיוחדת לקשישים הזכאים לסיוע בדיוור בהתאם לנוהלי משרד הבינוי והשיכון ובאמצעותו, אשר אינו מצריך תיקון חקיקה.

לפרק א' המוצע

סעיף 1 בהחלטת ממשלה מס' 2534 מיום כ"ג בחשון התשס"ח (4 בנובמבר 2007) ובהחלטת ממשלה מס' 2941 מיום ו' בשבט התשס"ח (13 בינואר 2008), אושרה תוכנית ממשלתית לשינוי ולשיפור בקצבאות הזקנה ובגמלאות הבטחת הכנסה לקשישים נזקקים ותוכנית סיוע לניצולי שואה. מטרת החוק המוצע להגדיל את גמלאות הבטחת הכנסה המשולמות לקשישים נזקקים, ולקבוע הסדרים לסיוע לניצולי שואה, בהתאם להחלטות הממשלה האמורות.

לפרק ב' המוצע

כללי פרק ב' המוצע מעגן, בהתאם להחלטות הממשלה האמורות בדברי ההסבר לסעיף 1, בחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 (להלן – חוק הבטחת

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

פרק ג': סיוע לניצולי שואה

תיקון חוק הטבות
לניצולי שואה
נוקיים

4. בחוק הטבות לניצולי שואה נוקיים, התשס"ז-2007² (להלן – חוק הטבות) –

דברי הסבר

איטליה, צרפת ואוסטריה. לפי ההערכה, כמה אלפים של ניצולי שואה תושבי ישראל מקבלים קצבה ממדינות אלה.

(ג) קצבה לפי חוק נכי רדיפות הנאצים, התש"ז-1957 (להלן – חוק נכי רדיפות הנאצים) – עקב הסכם השילומים, ניצולי שואה שהיו פליטים או חסרי נתינות ועלו לישראל עד יום כ"ב בתשרי התש"ד (1 באוקטובר 1953), לא היו זכאים לתבוע נזקי בריאות לפי חוק הפיצויים הגרמני. בשל כך חוקק בישראל החוק האמור המקנה קצבה חודשית בגין נזקי בריאות. כיום, כ־40,000 ניצולי שואה מקבלים קצבה חודשית לפי חוק נכי רדיפות הנאצים; הזכויות לפי החוק הוקנו גם לניצולי שואה ששהו ביום ט' בטבת התש"ז (1 בינואר 1947) במחנה עקורים בגרמניה, זאת מכוח הוראות פרק א' לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2001) (תיקון), ביטול והתליה של חקיקה שמקורה בהצעות חוק פרטיות), התשס"א-2001.

(ד) קצבה לפי ההסכם משנת 1992 בין גרמניה לבין ועידת התביעות (להלן – ההסכם עם גרמניה) – בשנת 1992, לאחר נפילת חומת ברלין, נחתם הסכם בין ממשלת גרמניה ובין ועידת התביעות החומריות של היהודים נגד גרמניה, אשר נועד לפצות ניצולי שואה יוצאי מחנות וגטאות, או ניצולי שואה ששהו במקום מסתור או בזהות בדויה, אשר לא קיבלו קצבה חודשית ממקור אחר. סכום הקצבה הוא כ־1,500 ש"ח לחודש. לפי ההערכה, כ־23,000 ניצולי שואה תושבי ישראל מקבלים כיום קצבה לפי ההסכם עם גרמניה. תנאי הזכאות לפי ההסכם האמור הורחבו במהלך השנים, ואולם, ככל שמדובר ביוצאי מחנות וגטאות גם כיום ישנם לפי ההערכה כ־8,000 ניצולי שואה תושבי ישראל שאינם זכאים לקצבה חודשית לפי ההסכם האמור, מאחר שאינם עומדים בתנאי הזכאות, כמפורט להלן.

(א) תנאים הנוגעים למשך השעות במחנות ובגטאות – זכאותם של יוצאי מחנות ריכוז ומחנות שעברו בהם בעבודות פרך לקבלת קצבה לפי ההסכם עם גרמניה מותנית בשעות של שישה חודשים במחנה. זכאותם של יוצאי גטאות מותנית בשעות של 18 חודשים בגטו. לפי ההערכות, למעלה ממחצית מיוצאי המחנות והגטאות שאינם מקבלים קצבה מכוח ההסכם עם גרמניה הם יוצאי גטאות ששהו בגטו פחות מ־18 חודשים (ככל הנראה, מרביתם שהו בגטו בודפשט). ניצולי שואה נוספים שהו במחנות פחות משישה חודשים (מדובר למשל ביוצאי תוניסיה), ומספר קטן יחסית של ניצולי שואה שדה במחנות ריכוז פחות משישה חודשים ולכן לא קיבל קצבה.

העלות הכוללת של הגדלת קצבאות הבטחת הכנסה כאמור, לרבות התוספת לקצבאות הבטחת הכנסה בגין העלאת קצבאות הוקנה, כפי שתציע הממשלה בהמשך להצעת חוק זו, והתוספת שתינתן לקשישים המקבלים סיוע בדיור ממשרד השיכון, תעמוד על 275 מיליון שקלים חדשים במונחים שנתיים בשנת 2008, 400 מיליון שקלים חדשים בשנת 2009 ו־500 מיליון שקלים חדשים בשנת 2009 ואילך.

מוצע לקבוע כי תחילתו של התיקון המוצע לחוק הבטחת הכנסה יהיה ביום כ"ה באדר ב' התשס"ה (1 באפריל 2008), בהתאם להחלטות הממשלה האמורות.

לפרק ג' המוצע

כללי פרק ג' המוצע בא לעגן שורה של צעדים אשר נועדו להביא לשיפור מצבם הכלכלי של ניצולי שואה החיים בישראל ולהגדיל את הסיוע הניתן לניצולי שואה נוקיים.

צעדים אלו גובשו וסוכמו בין נציגי הממשלה ובין נציגות ניצולי שואה בסיכום מיום ה' באלול התשס"ז (19 באוגוסט 2007) (להלן – הסיכום עם ניצולי השואה), אשר עוגן בהחלטות הממשלה שצוינו בדברי ההסבר לסעיף 1, ובהחלטת ממשלה מס' 2898 מיום כ"ח בטבת התשס"ה (6 בינואר 2008) (להלן – החלטות הממשלה).

ההסדר העיקרי המוצע הוא מתן קצבה חודשית לניצולי שואה, יוצאי מחנות ריכוז, גטאות ומחנות שעברו בהם בעבודת פרך (להלן – יוצאי מחנות וגטאות), אשר אינם מקבלים קצבה חודשית בשל רדיפות הנאצים ועוזריהם, מישראל, מגרמניה או ממדינת חוץ אחרת.

ישנם כיום ארבעה סוגי קצבאות חודשיות הניתנות ליוצאי מחנות וגטאות בגין נזקי בריאות ובגין שלילת חופש שנגרמו עקב רדיפות הנאצים:

(א) קצבה לפי חוק הפיצויים הגרמני הפדראלי משנת 1953 (BEG) (להלן – חוק הפיצויים הגרמני) – חוק זה מקנה קצבה חודשית עקב נזקי בריאות לניצולי שואה המשתייכים ל"חוג התרבות הגרמני", ובנוסף תשלום חרי־פעמי בגין שלילת חופש. תקופות ההתיישנות לפי החוק הסתיימו בסוף שנות ה־50 ובמהלך שנות ה־60 של המאה הקודמת. לפי ההערכה, כ־20,000 ניצולי שואה תושבי ישראל מקבלים כיום קצבה חודשית לפי חוק הפיצויים הגרמני.

(ב) קצבאות ממדינות מערב אירופה – חלק מן המדינות במערב אירופה משלמות קצבה לניצולי שואה, ובהן הולנד,

² ס"ח התשס"ז, עמ' 47.

(1) בשם החוק, המילה "נוקקים" – תימחק;

(2) בסעיף 1 –

(א) ההגדרות "ניצול שואה נוקק" ו-"הטבה" – יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

שטח ז"ל. חוק ההטבות מקנה הטבות לניצולי שואה נוקקים הזכאים לגמלה לפי חוק הבטחת הכנסה (להלן – גמלת הבטחת הכנסה) אשר אינם מקבלים קצבה חודשית בשל רדיפות הנאצים ועורריהם מישראל או מגרמניה, למעט מכוח ההסכם עם גרמניה. על כן חוק זה מספק את התשתית הארגונית והמשפטית הנדרשת לצורך הפעלת ההסדר המוצע.

בשל הרחבת הוראות חוק ההטבות, והחלתן גם על ניצולי שואה שאינם מקבלים גמלת הבטחת הכנסה, מוצע למחוק את המילה "נוקקים" משם החוק.

סעיף 2(4) לפסקת משנה (א) – החוק המוצע מרחיב את מעגל ניצולי השואה הזכאים להטבות לפי חוק ההטבות, כך שיכלול גם ניצולי שואה שאינם מקבלים גמלת הבטחת הכנסה. לפיכך מוצע למחוק את הגדרת "ניצול שואה נוקק". תנאי הזכאות לקבלת ההטבות על פי החוק המוצע מפורטים בסעיפים 3 ו-4 לחוק ההטבות, בנוסחם בהצעת החוק, כמו כן, בעקבות השינויים בהטבות שיינתנו לניצולי השואה, מוצע למחוק את הגדרת "הטבה" ולקבוע במקומה את ההגדרה שבסעיף 8 לחוק ההטבות, כנוסחו המוצע.

וזה נוסחן של ההגדרות שמוצע למחוק:

"ניצול שואה נוקק" – אדם הזכאי לגמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980, שמתקיימים בו כל אלה:

(1) הוא אזרח ישראלי ותושב ישראל;

(2) מתקיים בו אחד מאלה:

(א) הוא קיבל תשלום לפי ההסכם שנחתם ביום י"ב בתשרי התשנ"ג (9 באוקטובר 1992) בידי שר האוצר הפדרלי של גרמניה ובידי ועדת התביעות החומריות של יהודים נגד גרמניה;

(ב) הוא קיבל תגמול לפי החוק הגרמני להקמת קרן "זיכרון, אחריות ועתיד" מיום א' באב התש"ס (2 באוגוסט 2000), למעט יורש של ניצול שואה שקיבל תגמול לפי החוק האמור;

(3) הוא אינו זכאי לגמלה חודשית מהרפובליקה הפדרלית של גרמניה בשל רדיפות הנאצים, למעט תשלום כאמור בפסקה (2)(א);

(4) הוא אינו זכאי לתגמולים או להטבות לפי כל אחד מהחוקים האלה:

(א) חוק נבי המלחמה בנאצים, התשי"ד-1954;

(ב) חוק נבי רדיפות הנאצים;

(ג) חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992;

(ב) קבלת פיצוי חריפעמי בקשר לנזקי בריאות מגרמניה – ניצולי שואה שקיבלו לפי חוק הפיצויים הגרמני פיצוי חריפעמי בגין נזקי בריאות בסכום העולה על 35,000 מארק אינם זכאים כיום לקצבה מכוח ההסכם. מדובר בתשלומים שניתנו מכוח הסכמי פשרה שנכרתו בעיקר בשנות ה-70 של המאה הקודמת, מכוח חוק הפיצויים הגרמני.

(ג) קבלת פיצוי חריפעמי ממדינות מערב-אירופה שעימן כרתה גרמניה הסכמים גלובליים – מספר מדינות מערב אירופאיות כרתו עם גרמניה הסכמים גלובליים שבין היתר שללו מאזרחיהן את הזכות לתבוע נזקי בריאות מגרמניה. בשל שלילת הזכאות האמורה, אותן מדינות הקנו במקרים מסוימים לאותם אזרחים קצבה או פיצוי חריפעמי. אותם אזרחים שקיבלו פיצוי חריפעמי מכוח ההסכמים הגלובליים, אינם זכאים במקרים רבים לקצבה מאותן מדינות, ואינם זכאים גם לקצבה לפי ההסכם עם גרמניה, שכן על פי כללי ההסכם הפיצויי החד פעמי שקיבלו שולל את זכאותם לקצבה.

(ד) מבחן הכנסה ורכוש – ניצולי שואה אינם זכאים לקצבה לפי ההסכם עם גרמניה אם הכנסתם החודשית מעבודה או מרכוש עולה על כ-6,500 ש"ח לחודש (הכנסות מפנסיה או מקצבאות אינן נלקחות בחשבון) או אם שווי של רכושם (למעט דירת מגורים) עולה על \$500,000.

הפרק המוצע נועד להרחיב את אוכלוסיית הזכאים לקצבה חודשית מעבר לניצולי השואה הזכאים לתשלום לפי ההסכם עם גרמניה, כך שתינתן קצבה ליוצאי מחנות וגטאות אשר אינם זכאים לקצבה מכוח ההסכם רק בשל כך ששהותם במחנה או בגטו היתה קצרה מן התקופות המזכות בקצבה, או רק בשל כך שקיבלו בעבר פיצוי חד פעמי מגרמניה בסכום העולה על 35,000 מארק או רק בשל כך שקיבלו בעבר פיצוי חריפעמי ממדינה מערב אירופית מכוח ההסכמים הגלובליים.

כיום, מתנהלים מגעים עם ממשלת גרמניה לעניין תשלום קצבאות לאותם ניצולי שואה אשר אינם זכאים לקצבה לפי ההסכם האמור. לפיכך, ההרחבה המוצעת בחוק תחול עד שגרמניה עצמה, לפי המקווה, תרחיב בהתאמה את אוכלוסיית הזכאים לקצבה חודשית לפי ההסכם.

לצד עיגון הקצבה החודשית הניתנת ליוצאי מחנות וגטאות, הפרק המוצע כולל הטבות נוספות אשר יינתנו הן לאוכלוסייה האמורה והן לקבוצת ניצולי השואה המקבלים היום קצבה לפי ההסכם עם גרמניה.

סעיף 104) החוק המוצע הוא תיקון לחוק הטבות לניצולי שואה נוקקים, התשס"ז-2007 (להלן – חוק ההטבות או החוק) אשר נחקק ביוזמתו של חבר הכנסת יורי

(ב) לפני ההגדרה "השכרה ציבורית" יבוא:

"ההסכם עם גרמניה" – ההסכם שנחתם ביום י"ב בתשרי התשנ"ג (9 באוקטובר 1992), בידי שר האוצר הפרלילי של גרמניה ובידי ועידת התביעות החומריות של יהודים נגד גרמניה";

(ג) אחרי ההגדרה "מחוסר דיור" יבוא:

"מענק שנתי לפי חוק זה" – קצבת הבראה ונופש לפי סעיפים 3(ב)2 או 4(1), ולגבי ניצול שואה נוקק כמשמעותו בסעיף 5(א) – בתוספת מענק הטבות לפי סעיף 5(א)1;

"מענק שנתי לפי דין אחר" – מענק הטבות לפי סעיף 6 לחוק מעמד ותיקי מלחמת העולם השנייה, התש"ס-2000, או מענק הטבות לפי סעיף 17 לחוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992⁴;

"קצבה בשל רדיפות הנאצים" – אחת מאלה:

(1) קצבה חודשית המשולמת על ידי הרפובליקה הפרלילית של גרמניה בשל רדיפות הנאצים, בהתאם לחוק הפרלילי לפיצויים (BEG);

(2) קצבה חודשית המשולמת לפי ההסכם עם גרמניה;

(3) קצבה חודשית המשולמת על ידי מדינת חוץ אחרת בקשר עם רדיפות הנאצים ועזריהם;

דברי הסבר

בסעיפים 7,8,א6 ו-8א לחוק ההטבות, בנוסחם המוצע (ר' דברי הסבר לסעיפים אלה).

להגדרה "מענק שנתי לפי דין אחר" – מוצע להגדיר את מענק ההטבות הניתן לפי סעיף 6 לחוק מעמד ותיקי מלחמת העולם השנייה, התש"ס-2000 (להלן – חוק מעמד ותיקי מלחמת העולם השנייה), או מענק הטבות לפי סעיף 17 לחוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992 (להלן – חוק התגמולים לאסירי ציון) כ"מענק שנתי לפי דין אחר". בהתאם לסעיף 7 לחוק ההטבות, בנוסחו המוצע, ניצול שואה יהיה זכאי למענק שנתי לפי דין אחר, או למענק השנתי לפי חוק ההטבות בנוסחו המוצע, לפי הגובה מביניהם (ר' דברי הסבר לסעיף האמור).

להגדרה "קצבה בשל רדיפות הנאצים" – מוצע להגדיר מהי "קצבה בשל רדיפות הנאצים", אשר הזכאי לה לא יהיה זכאי לקצבה החודשית לפי סעיף 5(ב)1 לחוק ההטבות, בנוסחו המוצע. ההגדרה כוללת את ארבעת סוגי הקצבאות החודשיות הניתנות ליוצאי מחנות ונטאות בנין נוקי בריאות שנגרמו עקב רדיפות הנאצים ובנין שלילת חופש כמפורט בדברי הסבר הכלליים לפרק ג' המוצע. כמו כן, מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע כי קצבה חודשית אחרת המשולמת בקשר עם רדיפות הנאצים ועזריהם תיכלל בהגדרה זו.

(ד) חוק מעמד ותיקי מלחמת העולם השנייה, התש"ס-2000;

"הטבה" – לרבות פטור מלא או חלקי מתשלום או מאגרה, או אגרה מופחתת;

לפסקת משנה (ב) –

להגדרה "ההסכם עם גרמניה" – מוצע להגדיר את ההסכם שנחתם ביום י"ב בתשרי התשנ"ג (9 באוקטובר 1992), בידי שר האוצר הפרלילי של גרמניה ובידי ועידת התביעות החומריות של יהודים נגד גרמניה, אשר נועד לפצות ניצולי שואה יוצאי מחנות ונטאות, או ניצולי שואה ששהו במקום מסתור או בזהות בדויה, אשר לא קיבלו קצבה חודשית ממקור אחר, כמפורט בדברי הסבר הכלליים לפרק ג' המוצע.

לפסקת משנה (ג) –

להגדרה "מענק שנתי לפי חוק זה" – מוצע להגדיר את קצבת הבראה והנופש שתשולם לניצול שואה הזכאי לכך לפי סעיפים 3(ב)2 או 4(1) לחוק ההטבות, בנוסחו המוצע, ולגבי ניצול שואה המקבל גמלת הבטחת הכנסה – בתוספת מענק הטבות שישולם לו לפי 5 לחוק המוצע, כ"מענק שנתי לפי חוק זה". שימוש במונח זה נעשה

¹ העתק ההסכם מופקד בלשכה לשיקום נכים במשרד האוצר וכל אדם רשאי לעיין בו.

³ ס"ח התש"ס, עמ' 178.

⁴ ס"ח התשנ"ב, עמ' 205.

- (4) תגמול חודשי המשולם לפי חוק נכי רדיפות הנאצים;
- (5) תגמול חודשי המשולם מכוח פרק א' לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2001) (תיקון, ביטול והתליה של חקיקה שמקורה בהצעות חוק פרטיות), התשס"א-2001⁵;
- (6) קצבה חודשית אהרת המשולמת בקשר עם רדיפות הנאצים ועוזריהם, שקבע השר⁶;
- (ד) אחרי ההגדרה "השר" יבוא:

"תגמול חד-פעמי לניצולי מחנות וגטאות" – אחר מאלה:

- (1) תגמול חד-פעמי לפי סעיף 11(1) לחוק הגרמני להקמת קרן "זכרון, אחריות ועתיד" מיום א' באב התש"ס (2 באוגוסט 2000)⁷;
- (2) תגמול חד-פעמי לפי סעיף 2(1) לחוק האוסטרי להקמת הקרן "לפיוס, שלום ושיתוף פעולה" מיום ט"ז בתמוז התש"ס (19 ביולי 2000)⁸;
- (3) תגמול חד-פעמי ששולם בידי ועדת התביעות החומריות של יהודים נגד גרמניה, במימון הקרן האמורה בפסקה (2), לניצול שואה שעבד בעבודת פרך⁹;

ד ב ר י ה ס ב ר

וזו נוסחם של סעיפים 2 עד 5 לחוק ההטבות שמוצע להחליפם:

"בקשה לרשות המוסמכת

2. הוגשה בקשה לרשות המוסמכת, תחליט הרשות המוסמכת אם מתקיימים במבקש כל התנאים שבפסקאות (1) עד (4) להגדרה ניצול שואה נוקק שבסעיף 1.

דיוור ציבורי

3. (א) ניצול שואה נוקק, הזכאי ממשרד הבינוי והשיכון לסיוע בתשלום שכר דירה, זכאי לתוספת בשיעור של 10% מסכום הסיוע שהוא זכאי לו.

(ב) שר הבינוי והשיכון, בהסכמת השר, יקבע הוראות בדבר מתן עדיפות לדיוור בהשכרה ציבורית לניצולי שואה נוקקים מחוסרי דיוור.

אגרת מקלט טלוויזיה

4. (א) ניצול שואה נוקק פטור מתשלומי האגרה בעד החזקת מקלט טלוויזיה לפי חוק רשות השידור, התשכ"ה-1965.

(ב) הפטור לפי סעיף זה יינתן גם כאשר רק אחד מבני הזוג המתגוררים באותה יחידת דיוור שבה נמצא מקלט הטלוויזיה, הוא ניצול שואה נוקק.

לפסקת משנה (ד) –

להגדרה "תגמול חד-פעמי לניצולי מחנות וגטאות" – בהתאם לסעיף 11(1) לחוק הגרמני להקמת קרן "זכרון, אחריות ועתיד" מיום א' באב התש"ס (2 באוגוסט 2000) (להלן – קרן זכרון, אחריות ועתיד) ולסעיף 2(1) לחוק האוסטרי להקמת הקרן "לפיוס, שלום ושיתוף פעולה" מיום ט"ז בתמוז התש"ס (19 ביולי 2000) (להלן – קרן פיוס, שלום ושיתוף פעולה), שולם תגמול חד פעמי לניצולי שואה ששהו במחנה ריכוז, בגטו או במחנה שעברו בו בעבודת פרך, נוסף על כך, ועידת התביעות החומריות של יהודים נגד גרמניה שילמה תגמול חד פעמי לניצולי שואה שהיו עובדי פרך, במימון הקרן שהוקמה על פי החוק האוסטרי האמור קבלת תגמול חד-פעמי כאמור מהווה תנאי מתנאי הזכאות להטבות לפי סעיף 3 לחוק ההטבות כנוסחו המוצע (ר' דברי הסבר לסעיף האמור).

סעיף 4(3) סעיפים 2 עד 5 לחוק ההטבות קובעים הוראות שונות לעניין הגשת בקשה לרשות המוסמכת, סיוע בתשלום שכר דירה, פטור מתשלומי אגרה בעד החזקת מקלט טלוויזיה ולעניין מענק הטבות שנת.

על פי החוק המוצע, יורחב היקף ההטבות הניתן לפי חוק ההטבות, הן לעניין ההטבות עצמן והן לעניין אוכלוסיית הזכאים. לפיכך מוצע להסריר את הנושא באופן מקיף באמצעות ביטול סעיפי החוק האמורים וקביעתן של ההוראות המפורטות להלן.

⁵ ס"ח התשס"א, עמ' 236. ⁶ העתק החוק מופקד בלשכה לשיקום נכים במשרד האוצר וכל אדם רשאי לעיין בו.

(3) במקום סעיפים 2 עד 5 לחוק ההטבות יבוא:

2. (א) הוגשה בקשה לרשות המוסמכת לקבלת הטבות לפי חוק זה, תחליט הרשות המוסמכת אם מתקיימים במבקש תנאי הזכאות לקבלת ההטבות לפי סעיפים 3, 4 או 5.
- (ב) לבקשה כאמור בסעיף קטן (א) יצורף טופס ויתור על סודיות לגבי מידע הנוגע להתקיימות תנאי הזכאות לקבלת ההטבות לפי סעיפים 3, 4 או 5, והסכמה לקבלת מידע כאמור המצוי בידי כל גוף הנמצא בישראל או במדינת חוץ, בנוסח שעליו תורה הרשות המוסמכת.
- (א) אורח ישראלי שהוא תושב ישראל, שמתקיימים בו כל אלה, זכאי להטבות המפורטות בסעיף קטן (ב):
- (1) הוא קיבל תגמול חריפעמי לניצולי מחנות וגטאות, או שהיה זכאי לתגמול כאמור בפסקאות (1) או (2) להגדרה "תגמול חריפעמי לניצולי מחנות וגטאות", אם היה מגיש בקשה לקבלת התגמול עד המועד האחרון שנקבע לכך בחוקים המנויים באותן פסקאות;
- (2) הוא לא קיבל ואינו מקבל קצבה בשל רדיפות הנאצים;
- (3) הוא אינו מקבל קצבה שהיא אחת מאלה:

הטבות לניצול שואה 3. ששהה במחנה ריכוז, בגטו או במחנה שעברו בו בעבודת פרך

ד ב ר י ה ס ב ר

אוכלוסיית יוצאי המחנות והגטאות כאמור כבר זוהתה במסגרת החוקים שלפיהם הוקמו שתי קרנות ששילמו פיצוי חריפעמי לקבוצה זו: סעיף 11(1)(א) לחוק להקמת קרן "זכרון, אחריות ועתיד", וסעיף 2(2) לחוק להקמת קרן "פיוס, שלום ושיתוף פעולה", לגבי מחנות אוסטריים. בנוסף, ועידת התביעות החומריות של יהודים נגד גרמניה שילמה תגמול חד פעמי לקבוצה נוספת של ניצולי שואה שהיו עובדי פרך, במימון הקרן שהוקמה על פי החוק האוסטרי האמור. על כן, כדי להקל ולייעל את הליך ההכרה ביוצאי המחנות והגטאות כאמור, לצורך חוק ההטבות המתוקן, מוצע לקבוע, כי תנאי לקבלת הקצבה חודשית הוא קבלת תגמול חריפעמי מאחת משתי הקרנות כאמור.

בעקבות משא ומתן עם ממשלת גרמניה ביחס לתנאי הזכאות לקצבה על פי ההסכם עם גרמניה, הוכרו מידי פעם בפעם לצורך ההסכם עם גרמניה ולצורך סעיף 11(1)(א) לחוק להקמת קרן "זכרון, אחריות ועתיד", מחנות נוספים במחנות שעברו בהם בעבודות פרך. ההכרה בחלק ממחנות אלו נעשתה לאחר שכבר תמה התקופה שבמהלכה ניתן היה להגיש בקשה לקבלת תגמול חריפעמי מקרן "זכרון, אחריות ועתיד". לפיכך, מוצע לקבוע כי מעגל הזכאים לקצבה על פי סעיף 3 לחוק ההטבות, כנוסחו המוצע, יכלול גם את מי שהיה זכאי לתגמול כאמור בפסקאות (1) או (2) להגדרה "תגמול חד פעמי לניצולי מחנות וגטאות"

מענק הטבות

5. (א) ניצול שואה נזקק זכאי אחת לשנה, למענק הטבות בסכום השווה ל-15% מהשכר הממוצע המחושב לפי סעיף 2 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (בחוק זה – מענק הטבות).

(ב) משרד האוצר ישלם את מענק ההטבות לניצול שואה נזקק, הזכאי למענק הטבות, בחדש אוגוסט של כל שנה.

לסעיף 2 המוצע

סעיף 2 לחוק ההטבות כנוסחו היום, מסמיך את הרשות המוסמכת לפי סעיף 2 לחוק נבי רדיפות הנאצים (להלן – הרשות המוסמכת) להחליט האם מתקיימים במבקש התנאים להטבות הקבועים בהגדרה "ניצול שואה נזקק" שבסעיף 1 לחוק, כנוסחו היום. מוצע להתאים הוראה זו להוראות המוצעות, כך שהרשות המוסמכת תחליט האם מתקיימים במבקש תנאי הזכאות לפי החוק המוצע.

לסעיף 3 המוצע

לסעיף קטן (א) – מטרת הסיכום עם ניצולי השואה, כפי שעוגן בהחלטות הממשלה, היא הרחבת אוכלוסיית הזכאים לקצבה חודשית מעבר לאלה הזכאים לתשלום לפי ההסכם עם גרמניה, כך שתינתן קצבה חודשית ליוצאי מחנות וגטאות אשר אינם מקבלים קצבה חודשית בשל רדיפות הנאצים ועורריהם מישראל, מגרמניה או ממדינת חוץ אחרת.

- (א) תגמול חודשי לפי חוק נכי המלחמה בנאצים, התשי"ד-1954⁶;
- (ב) תגמול חודשי לפי חוק התגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992;
- (ג) קצבה חודשית אחרת המשתלמת מאוצר המדינה, שקבע השר;
- (4) הכנסתו אינה עולה על ההכנסה השוללת את הזכאות לתשלום קצבה לפי ההסכם עם גרמניה.
- (ב) ההטבות שלהן זכאי מי שמתקיים בו האמור בסעיף קטן (א) הן כמפורט להלן:
- (1) קצבה חודשית מאוצר המדינה בסכום של 1,000 שקלים חדשים; הסכום האמור יעודכן במועדים ובשיעורים שבהם מעודכן התגמול האמור בסעיף 4 לחוק נכי רדיפות הנאצים;

ד ב ר י ה ס ב ר

לעניין קצבה מאוצר המדינה כמפורט לעיל, מוצע לקבוע תנאי המאפשר לניצול שואה אשר קיבל בעבר קצבה אחרת מאוצר המדינה כמפורט לעיל, והעומד ביתר תנאי הזכאות לפי סעיף 3(א) לחוק ההטבות כנוסחו המוצע, לבחור בין קבלת קצבה אחרת מאוצר המדינה כאמור לבין קבלת קצבה לפי חוק ההטבות כנוסחו המוצע.

בנוסף, בהתחשב בכך שהחוק המוצע נועד להרחיב את אוכלוסיית הזכאים לקצבה מעבר לאלה הזכאים לקצבה לפי ההסכם עם גרמניה, מוצע לקבוע מבחן הכנסה זהה לזה הקבוע בהסכם עם גרמניה, כך שתנאי לקבלת קצבה יהיה כי הכנסת המבקש אינה עולה על ההכנסה השוללת את הזכאות לתשלום לפי ההסכם עם גרמניה. לענין זה יובהר כי מרכיבי ההכנסה שיובאו בחשבון לצורך מבחן ההכנסה האמור, יהיו זהים לאלה המובאים בחשבון במסגרת ההסכם עם גרמניה, כפי שיתעדכנו מעת לעת.

לסעיף קטן (ב) –

מוצע לקבוע כי יוצא מחנות וגטאות שמתקיימים בו כל התנאים המנויים בסעיף 3(א) לחוק ההטבות כנוסחו המוצע, יהיה זכאי לקצבה חודשית בסכום של 1,000 שקלים חדשים. בנוסף, מוצע להעניק הטבות נלוות נוספות העונות על צרכיה של אוכלוסייה מבוגרת זו, אשר נקבעו בהתייעצות עם גורמי המקצוע הנוגעים לעניין ובהתאם לסיכום עם ניצולי השואה. הטבות אלו כוללות קצובת הבראה ונופש בעד שבעה ימים, הנחה בארנונה ופטור מתשלומי האגרה בעד החזקת מקלט טלוויזיה, כמפורט בהצעה.

המוצעת, אם היה מגיש בקשה לקבלת התגמול עד המועד האחרון שנקבע לכך בחוקים המנויים באותן פסקאות. הסדר זה יאפשר תשלום קצבה לניצולי שואה שאיחרו את המועד להגשת בקשה לקרנות כאמור, לרבות ניצולי שואה ששהו במחנות שהוכרו באיחור, ובלבד שהתקיימו לגבי ניצולי השואה יתר תנאי הזכאות לקבלת הקצבה. יצוין כי לענין זה ראשית הרשות המוסמכת להסתייע ביד ושם – רשות הויכרון לשואה ולגבורה.

כפי שפורט בדברי ההסבר הכלליים לפרק ג' המוצע, קיימים הסדרים שונים אשר מכוחם מוקנית קצבה חודשית בשל רדיפות הנאצים מיישראל, מגרמניה או ממדינת חוץ אחרת, לניצולי שואה יוצאי מחנות וגטאות. בהתאם להגדרת המונח "קצבה בשל רדיפות הנאצים" כנוסחו בסעיף 274(ג) המוצע, קצבה כאמור כוללת קצבאות חודשיות בשל רדיפות הנאצים המשולמות לפי חוק הפיצויים הגרמני, חוק נכי רדיפות הנאצים, ההסכם עם גרמניה והסדרים נוספים במדינות במערב אירופה.

כמו כן, קיימים חוקים נוספים בישראל המקנים קצבה חודשית מאוצר המדינה בקשר למאורעות רדיפה, לרבות בתקופת מלחמת העולם השנייה: חוק מעמד ותיקי מלחמת העולם השנייה וחוק התגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם.

על כן, לאור תכלית החוק המוצע לסייע במתן קצבה למי שאינו מקבל קצבה חודשית אחרת, מוצע לקבוע, כי תנאי לקבלת קצבה לפי החוק הוא כי אותו זכאי לא קיבל ואינו מקבל קצבה בקשר עם רדיפות הנאצים ועוריהם או קצבה אחרת המשתלמת מאוצר המדינה כאמור. עם זאת,

⁶ ס"ח התשי"ד, עמ' 76.

(2) קצובת הבראה ונופש בעד שבעה ימים בסכום שיקבע השר; הקצובה לפי פסקה זו תשולם מאוצר המדינה ב-1 בינואר של כל שנה;

(3) הנחה באתנונה בשיעורים ולפי הכללים והתנאים שבהם היא ניתנת למקבל תגמול חודשי לפי חוק נכי רדיפות הנאצים, ברשות המקומית שבה מתגורר הזכאי;

(4) פטור מתשלומי האגרה בעד החזקת מקלט טלוויזיה לפי חוק רשות השידור, התשכ"ה-1965⁷; הפטור לפי פסקה זו יינתן גם אם הזכאות היא רק של אחד מבני הזוג המתגוררים באותה היחידת דיור שבה נמצא מקלט הטלוויזיה.

אזרח ישראלי שהוא תושב ישראל, המקבל קצבה חודשית לפי ההסכם עם גרמניה זכאי להטבות כמפורט להלן, ובלבד שלא קיבל ואינו מקבל קצבה כאמור בפסקאות (4) ו-(5) להגדרה "קצבה בשל רדיפות הנאצים" או קצבה אחרת בשל רדיפות הנאצים ועוזריהם, שקבע השר:

4. הטבות לניצול שואה המקבל קצבה לפי ההסכם עם גרמניה

(1) קצובת הבראה ונופש כאמור בסעיף 3(ב)(2);

(2) הנחה בארנונה כאמור בסעיף 3(ב)(3);

(3) פטור מתשלומי האגרה בעד החזקת מקלט טלוויזיה, כאמור בסעיף 3(ב)(4).

(א) בלי לגרוע מהוראות סעיפים 3 ו-4, הזכאי להטבות לפי אחד מן הסעיפים האמורים, אשר מקבל גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980⁸ (בסעיף זה – ניצול שואה נזקק), זכאי גם להטבות כמפורט להלן:

5. הטבות לניצול שואה נזקק

(1) מענק הטבות בסכום של 4,000 שקלים חדשים, שישולם מאוצר המדינה ב-1 בינואר של כל שנה; הסכום האמור יעודכן ב-1 בדצמבר של כל שנה לפי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לאחורונה לפני יום העדכון, לעומת המדד שפרסמה לאחורונה לפני 1 בדצמבר של השנה הקודמת;

ד ב ר י ה ס ב ר

האגרה כפי שניתן ליוצאי מחנות וגטאות שמתקיימים בהם התנאים המנויים בסעיף 3 לחוק ההטבות, כנוסחו המרצע.

לסעיף 5 המוצע

לסעיף קטן (א)(1) –

חוק ההטבות, כנוסחו היום, קובע בסעיף 5 כי ניצול שואה נזקק כהגדרתו בחוק, הזכאי לגמלת הבטחת הכנסה, זכאי למענק הטבות שנתי בסכום השווה ל-15% מהשכר הממוצע המחושב לפי סעיף 2

לסעיף 4 המוצע

חוק ההטבות, כנוסחו היום, מעניק הטבות שונות לניצולי שואה המקבלים גמלת הבטחת הכנסה, אשר קיבלו תשלום לפי ההסכם עם גרמניה או לפי קרן "זיכרון, אחריות ועתיד", ואשר אינם זכאים לקצבה חודשית מכוח חקיקה ישראלית בקשר עם רדיפות הנאצים ועוזריהם.

מוצע להרחיב את ההטבות הניתנות לניצולים אשר קיבלו תשלום לפי ההסכם עם גרמניה כאמור, וליתן להם גם קצובת הבראה ונופש, הנחה בארנונה ופטור מתשלומי

⁷ ס"ח התשכ"ה, עמ' 106.

⁸ ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

(2) אם הוא זכאי לסיוע בתשלום שכר דירה ממשרד הבינוי והשיכון – תוספת בשיעור של 10% מסכום הסיוע שהוא זכאי לו.

(ב) שר הבינוי והשיכון, בהסכמת השר יקבע הוראות בדבר מתן עדיפות לדירור בהשכרה ציבורית לניצולי שואה נזקקים מחוסרי דירור;

(4) אחרי סעיף 6 לחוק ההטבות יבוא:

"תקופת הזכאות 6א. מי שהוחלט לגביו לפי סעיף 2 כי מתקיימים בו תנאי הזכאות לקבלת ההטבות לפי סעיפים 3, 4 או 5, זכאי להטבות אלה בעד התקופה שבה מתקיימים בו התנאים האמורים, החל ב־1 בחודש שבו הגיש את הבקשה לפי סעיף 2, ולגבי מענק שנתי לפי חוק זה, הנחה בארנונה לפי סעיפים 3(ב) או 4(2), ופטור מתשלומי האגרה בעד החזקת מקלט טלוויזיה לפי סעיפים 3(ב) או 4(3) – החל ב־1 בינואר של השנה שבה הגיש את הבקשה";

(5) בסעיף 7 לחוק ההטבות –

(א) האמור בו יסומן "(א)", ובו המילים "ניצול שואה נזקק" – יימחק, ובסופו יבוא "בסעיף קטן זה, "הטבה" – הנחה בארנונה לפי סעיפים 3(ב) או 4(2) או סיוע בתשלום שכר דירה לפי סעיף 5(א)";

ד ב ר י ה ס ב ר

וסיוע בתשלום שכר דירה. ההטבות הניתנות באופן שנתי כוללות קצבות ההכרה ונופש, מענק הטבות לניצול שואה נזקק, הנחה בארנונה ופטור מתשלומי אגרה בעד אחזקת מקלט טלוויזיה.

מוצע לקבוע כי תחילת תקופת הזכאות לקבלת הטבות לפי החוק תהיה החל ב־1 בחודש שבו הוגשה הבקשה, ולגבי ההטבות הניתנות באופן שנתי – החל ב־1 בינואר בשנה שבה הוגשה הבקשה. כך, גם אם הבקשה הוגשה במהלך השנה תינתן ההטבה גם עבור התקופה שקדמה ליום הגשת הבקשה, החל ב־1 בינואר של אותה שנה.

כמו כן מוצע להוציא את ההוראה האמורה מסעיף התחילה והתחולה של החוק, ולייחד לה סעיף נפרד בגוף החוק.

סעיף 4(5) לפסקת משנה (א) – סעיף 7 לחוק ההטבות קובע, כי ניצול שואה נזקק הזכאי להטבה לפי החוק האמור, ובאותו ענין שבתחומי ההטבה זכאי להטבה גם לפי כל דין או הסכם אחר, זכאי להטבה אחת בלבד בשיעור הגבוה מביניהן.

מאחר שתחולת חוק ההטבות הורחבה ביחס להטבות מסוימות, לפי החוק המוצע, גם למי שאינו מקבל הבטחה הכנסה, מוצע להחיל את הוראת סעיף 7 האמורה, שעניינה מניעת כפל הטבות כאמור, על כל מי שזכאי להטבה לפי החוק ולא רק על ניצול שואה נזקק.

לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה–1995 (להלן – מענק ההטבות), מוצע להגדיל את שיעורו של מענק ההטבות לסכום של 4,000 שקלים חדשים לשנה.

לסעיף קטן (א)2 –

סעיף זה מעגן את האמור בסעיף 3(א) לחוק ההטבות ולפיו, ניצול שואה נזקק כהגדרתו בחוק, הזכאי לגמלת הבטחה הכנסה וכן לסיוע בתשלום שכר דירה ממשרד הבינוי והשיכון – זכאי לתוספת בשיעור של 10% מסכום הסיוע שהוא זכאי לו.

לסעיף קטן (ב) –

סעיף זה מעגן את האמור בסעיף 3(ב) לחוק ההטבות ולפיו, שר הבינוי והשיכון, בהסכמת שר האוצר, יקבע הוראות בדבר מתן עדיפות לדירור בהשכרה ציבורית לניצולי שואה נזקקים כהגדרתם בחוק מחוסרי דירור.

סעיפים 4(4) ו־9) קטן (ב) לאמור: סעיף 11 שענינו "תחילה ותחולה" קובע בסעיף

"(ב) אדם שהוכר כניצול שואה נזקק, זכאי להטבות לפי הוראות חוק זה בעד התקופה שבה הוא ניצול שואה נזקק, החל ב־1 בחודש שבו הגיש את הבקשה לרשות המוסמכת לפי סעיף 2."

היקף ההטבות הניתן לפי החוק המוצע הורחב באופן משמעותי לעומת הניתן היום לפי החוק. חלק מן ההטבות ניתן באופן חודשי וחלק ניתן באופן שנתי. הטבות הניתנות באופן חודשי כוללות קצבה חודשית

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) הזכאי למענק שנתי לפי חוק זה ולמענק שנתי לפי דין אחר, זכאי רק לאחד מן המענקים האמורים, לפי הגבוה מביניהם";

(6) בסעיף 8 לחוק ההטבות –

(א) במקום כותרת השוליים יבוא "איסור העברה, ערבות ועיקול";

(ב) בסעיף קטן (א), במקום "זכות למענק הטבות" יבוא "זכות להטבה" ובסופו יבוא "בסעיף זה, 'הטבה' – קצבה לפי סעיף 3(ב)(1) ומענק שנתי לפי חוק זה";

(ג) בסעיף קטן (ב), במקום "מענק הטבות ששולם" יבוא "הטבה ששולמה"; במקום "מיום ששולם" יבוא "מיום ששולמה", במקום "ממענק ההטבות" יבוא "מן ההטבה", ובמקום "לניצול השואה הנוקק על חשבון מענק ההטבות" יבוא "לזכאי לה על חשבון ההטבה";

(7) בסעיף 8א לחוק ההטבות, במקום הרישה יבוא "קצבה לפי סעיף 3(ב)(1), קצבה המשולמת לפי ההסכם עם גרמניה ומענק שנתי לפי חוק זה, לא ייחשבו כהכנסה –";

(8) אחרי סעיף 9 לחוק ההטבות יבוא:

9א. ^{ארגון יציג של ניצולי שואה בישראל} השר, בהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים והשר לענייני גמלאים, רשאי להכיר בארגון המייצג את המספר הרב ביותר של ניצולי שואה שהם תושבי ישראל, לרבות ארגון שהכריז בו ארגונים המייצגים יהודי את המספר הרב ביותר של ניצולי שואה שהם תושבי ישראל, כארגון יציג של ניצולי שואה בישראל";

(9) בסעיף 11 לחוק ההטבות, סעיף קטן (ב) – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקת משנה (ב) –

הצעת החוק כוללת שני תשלומים שנתיים: קצובת הבראה ונופש כאמור בסעיפים 3(ב)(2) או 14 לחוק ההטבות, כנוסחה המוצע, ואם ניצול השואה מקבל גמלת הבטחת הכנסה – בתוספת מענק הטבות כאמור בסעיף 5(א)(1) לחוק ההטבות, כנוסחה המוצע.

לעניין זה קיימים שני חוקים נוספים המעניקים תשלום שנתי בקשר למאורעות רדיפה, לרבות בתקופת מלחמת העולם השנייה: חוק מעמד ותיקי מלחמת העולם השנייה וחוק התגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם.

כדי למנוע כפל הטבות כאמור, מוצע לקבוע הוראה לפיה ניצול שואה יקבל תשלום שנתי לפי החוקים האמורים או תשלום שנתי הניתן לפי חוק ההטבות, כנוסחה המוצע, לפי הגבוה מביניהם. ויובהר כי בשל ההגדרה המוצעת למונח "מענק שנתי לפי חוק זה", בסעיף 4(ג) המוצע, ההשוואה לענין זה תעשה בין צירוף הסכומים של קצובת הבראה ונופש ומענק ההטבות לבין סכום מענק ההטבות לפי החוקים האחרים.

סעיף 4(6) סעיף 8 לחוק ההטבות קובע, כי זכות למענק הטבות אינה ניתנת להעברה, לערבות או לעיקול בכל דרך שהיא, אלא לשם תשלום מוונות לפי

פסק דין. מוצע להחיל את הוראות הסעיף האמור על כל התשלומים הניתנים לפי החוק המוצע: קצבה הורשית, קצובת הבראה ונופש ומענק ההטבות.

סעיף 4(7) סעיף 8א לחוק ההטבות קובע, כי תשלום לפי ההסכם עם גרמניה לא ייחשב כהכנסה לעניין פקודת מס הכנסה, כהכנסה לעניין גמלאות לפי חוק הביטוח הלאומי או לפי חוק הכסות הכנסה וכהכנסה לעניין שכר דירה בהשכרה ציבורית. מוצע להחיל את הוראות הסעיף האמור על כל התשלומים הניתנים לפי החוק המוצע: קצבה הורשית, קצובת הבראה ונופש ומענק ההטבות.

סעיף 4(8) בהחלטות הממשלה הוחלט, בין היתר, על הקמת ועדה קבועה בהשתתפות נציגי הממשלה הנוגעים לעניין ונציגי ניצולי השואה. בין תפקידי הוועדה ליווי יישומן של החלטות הממשלה ובחינת הדרכים לגיוסם של מקורות חוץ תקציביים נוספים בתחום.

בנושא הסיוע לניצולי השואה קיימים עשרות ארגונים הפועלים בשם ניצולי שואה. כדי לאפשר את ייצוגם של ניצולי השואה בדיוני הוועדה בידי ארגון אחד שירכז את הטיפול בנושא, ובהתאם לסיכום עם ניצולי השואה כפי שועגן בהחלטות הממשלה – מוצע להסמיך את שר האוצר

5. (א) תחילתו של חוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, ב־1 בחודש שלאחר פרסומו (להלן – יום התחילה).

(ב) מי שערב יום התחילה היה מוכר בידי הרשות המוסמכת כמי שמתקיימים בו כל התנאים הקבועים בפסקאות (1) עד (4) להגדרה "ניצול שואה נוקק", שבסעיף 1 לחוק ההטבות, כנוסחו ערב יום התחילה, יחולו עליו הוראות אלה, לפי העניין:

(1) לגבי מי שמקבל קצבה לפי ההסכם עם גרמניה – יראו אותו, החל ביום התחילה, כמי שניתנה לגביו החלטה בידי הרשות המוסמכת לפי סעיף 2 לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, כי מתקיימים בו התנאים האמורים בסעיף 4 רישה לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, בלא צורך בהגשת בקשה חדשה, אלא אם כן מצאה הרשות המוסמכת כי לא מתקיימים בו התנאים כאמור או כי חדל להתקיים בו תנאי מתנאים אלה;

(2) לגבי מי שאינו מקבל קצבה לפי ההסכם עם גרמניה – יראו אותו, החל ביום התחילה, כמי שניתנה לגביו החלטה בידי הרשות המוסמכת לפי סעיף 2 לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, כי מתקיימים בו התנאים האמורים בסעיף 3(א) לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, ללא צורך בהגשת בקשה חדשה, אלא אם כן מצאה הרשות המוסמכת כי לא מתקיימים בו התנאים כאמור או כי חדל להתקיים בו תנאי מתנאים אלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הגשת הבקשה, החל ב־1 בינואר של אותה שנה כאמור. הטבות אלו כוללות הנחה בארנונה, פטור מתשלומי אגרה בעד החזקת מקלט טלוויזיה ומענק ההטבות. הוראה זו תחול גם על מי שערב יום התחילה היה מוכר בידי הרשות המוסמכת כמי שמתקיימים בו כל התנאים הקבועים בפסקאות (1) עד (4) להגדרה "ניצול שואה נוקק", שבסעיף 1 לחוק ההטבות, כנוסחו ערב יום התחילה, כאמור בסעיף 5(ב) המוצע.

לעניין מענק ההטבות, הניתן הן לפי חוק ההטבות, כנוסחו היום, והן לפי החוק כנוסחו המוצע בהצעת חוק זו, מוצע לקבוע הוראה המונעת מתן כפל הטבה בשנת 2008 (שנת תחילתו של החוק המוצע). כך, יקבל הניצול בשנת 2008 את המענק לפי החוק המוצע בשיעורו המוגדל כאמור לעיל.

לעניין קצובת הבראה ונופש, בהתאם לסיכום עם ניצולי השואה, מוצע לקבוע, כי תחילת תקופת הזכאות לקבלתה תהיה ביום ה' בטבת התשס"ט (1 בינואר 2009) ואילך.

ל ס ע י ף ק ט ן (ב) –

חלק מההטבות לפי החוק המוצע ניתנות לאוכלוסיית ניצולי שואה הזכאית להטבות לפי חוק ההטבות, כנוסחו היום, אשר כבר הוכרה בידי הרשות המוסמכת כזכאית לעניין זה. כדי להקל על אותם ניצולי שואה ולחסוך מהם את הגשת הבקשה לפי סעיף 2 לחוק ההטבות, כנוסחו המוצע, וזאת לצורך קבלת ההטבות הנוספות מכוח התיקון המוצע – מוצע לקבוע הוראות מעבר לעניין אוכלוסייה זו.

להכיר בארגון המייצג את המספר הרב ביותר של ניצולי שואה תושבי ישראל, לרבות ארגון שחברים בו ארגונים המייצגים יחדיו את המספר הרב ביותר של ניצולי שואה תושבי ישראל, כארגון יציג של ניצולי שואה בישראל.

ס ע י ף 5 ל ס ע י ף ן ק ט ן ן (א) ו (ג)

מוצע לקבוע כי תחילתו של החוק המוצע ב־1 בחודש שלאחר פרסומו (להלן – יום התחילה), ועל כן לא תשולם ולא תינתן הטבה לפי החוק המוצע בעד התקופה שקדמה ליום התחילה. יחד עם זאת, כדי להיטיב עם ניצולי השואה, מוצע לקבוע כי מי שמתקיים בו האמור בסעיף 5(ג)1 להצעת החוק יהיה זכאי לקצבה ההודשית בעד התקופה שתחילתה ביום י"ט בתשרי התשס"ח (1 באוקטובר 2007) ולא ב־1 בחודש שבו הוגשה הבקשה, כאמור בסעיף 6 לחוק ההטבות, כנוסחו המוצע בסעיף 4(4) להצעת החוק. כך יינתנו ההטבות האמורות בעד התקופה האמורה למי שהיה מוכר בידי הרשות המוסמכת ביום התחילה כניצול שואה נוקק והוא אינו מקבל קצבה לפי ההסכם עם גרמניה, אשר לפי המוצע בסעיף 5(ב)2 להצעת החוק יוכר כממלא אחר תנאי הזכאות לקבלת הטבות אלה, כך גם לגבי מי שהגיש בקשה לקבלת ההטבות לפי החוק המוצע עד יום ד' בטבת התשס"ט (31 בדצמבר 2008) או שהגיש בקשה כאמור לאחר מועד זה וקיימים טעמים מיוחדים שיירשמו שבשלהם נמנע ממנו להגיש את הבקשה עד המועד האמור.

בנוסף לגבי הטבות הניתנות באופן שנתי מוצע לקבוע, בנוגע לבקשות שהוגשו בשנת 2008, כי תחילת תקופת הזכאות לקבלתן תהיה החל ביום כ"ג בטבת התשס"ח (1 בינואר 2008). כך, גם אם הבקשה הוגשה במהלך השנה תינתן ההטבה במלואה, גם עבור התקופה שקדמה ליום

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) מי שמתקיים בו אחד מאלה, זכאי לקצבה חודשית לפי סעיף 3(ב)(1) לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, בעד התקופה שתחילתה ביום י"ט בתשרי התשס"ח (1 באוקטובר 2007), וכל עוד מתקיימים בו התנאים לקבלת ההטבות האמורות, וזאת על אף הוראות סעיף 6א לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה:

(א) מתקיים בו האמור בסעיף קטן (ב)(2):

(ב) הוא הגיש בקשה לקבלת ההטבות האמורות, כאמור בסעיף 2 לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, עד יום ד' בטבת התשס"ט (31 בדצמבר 2008), או שהגיש בקשה כאמור לאחר מועד זה וקיימים טעמים מיוחדים שיירשמו שבשלהם נמנע ממנו להגיש את הבקשה עד המועד האמור, והרשות המוסמכת החליטה לגביו, לפי הוראות סעיף 2 האמור, כי מתקיימים בו תנאי הזכאות לקבלת ההטבות האמורות;

(2) מי שמתקיים בו אחד מאלה, זכאי לקבלת הנחה בארנונה, לפטור מתשלומי אגרה או לקבלת מענק הטבות, לפי סעיפים 3(ב)(3) ו-4(4), 2(2) ו-3(3) או 5(א)(1) לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, לפי העניין, בעד התקופה שתחילתה ביום כ"ג בטבת התשס"ח (1 בינואר 2008), וכל עוד מתקיימים בו התנאים לקבלת הטבה כאמור:

(א) מתקיים בו האמור בסעיף קטן (ב)(1) או (2), לפי העניין;

(ב) הוא הגיש בקשה, לפי סעיף 2 לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, לקבלת הטבה כאמור, עד יום ד' בטבת התשס"ט (31 בדצמבר 2008), והרשות המוסמכת החליטה לגביו, לפי הוראות סעיף 2 האמור, כי מתקיימים בו תנאי הזכאות לקבלת הטבה;

(3) מי שזכאי למענק הטבות לפי סעיף 5(א)(1) לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, בעד שנת 2008, אינו זכאי למענק הטבות לפי סעיף 5 לחוק ההטבות, כנוסחו ערב יום התחילה, בעד אותה שנה;

(4) תחילתם של סעיפים 3(ב)(2) ו-4(1) לחוק ההטבות, כנוסחם בפרק זה, ביום ה' בטבת התשס"ט (1 בינואר 2009); לא תשולם קצובת הבראה ונופש לפי הסעיפים האמורים בעד התקופה שקדמה ליום תחילתם.

(ד) בשנת 2008 יקראו את סעיף 5(א)(1) לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, כך שבמקום המילים "ב-1 בינואר של כל שנה" יבוא "ביום תחילתו של חוק התוכנית להגדלת גמלאות הבטחת הכנסה לקשישים נזקקים ולסיוע לניצולי שואה (תיקוני חקיקה), התשס"ח-2008".

(ה) בסעיף זה, "ההסכם עם גרמניה" ו"הרשות המוסמכת" – כהגדרתם בסעיף 1 לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

אם ביום התחילה ניצול השואה אינו מקבל קצבה לפי ההסכם עם גרמניה, יראו אותו, ללא צורך בהגשת בקשה חדשה כמי שמתקיימים בו תנאי סעיף 3(א) המוצע לחוק ההטבות, שעניינו מתן הטבות לניצול שואה ששהה במחנה ריכוז, בגטו או במחנה שעבדו בו בעבודת פרך. זאת, אלא אם כן נמצא כי לא מתקיימים בו התנאים כאמור או כי חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים האמורים.

אם ביום התחילה הניצול מקבל קצבה לפי ההסכם עם גרמניה, יראו אותו, ללא צורך בהגשת בקשה חדשה, כמי שמתקיימים בו תנאי סעיף 4 רישא המוצע לחוק ההטבות, שעניינו מתן הטבות לניצול שואה המקבל קצבה לפי ההסכם עם גרמניה. זאת, אלא אם כן נמצא כי לא מתקיימים בו התנאים כאמור או כי חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים האמורים.

הסדר זמני לתשלום
לניצולי שואה ששהו
במחנה ריכוז, כגטו
או במחנה שעבדו בו
כעבודת פרך

(א) בסעיף זה, "ההסדר הזמני" – הסדר למתן הטבה לניצולי שואה זכאים, יוצאי מחנות וגטאות, לפי החלטת ממשלה מס' 2898 מיום כ"ח בטבת התשס"ח (6 בינואר 2008).

(ב) תוקף ההסדר הזמני יפוג ביום התחילה.

(ג) מי שהוכר לפי ההסדר הזמני כזכאי להטבה, יראו אותו, החל ביום התחילה, כמי שמתקיימים בו התנאים האמורים בסעיף 3(א) לחוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, ללא צורך בהגשת בקשה לפי סעיף 2 לחוק ההטבות כנוסחו בפרק זה, אלא אם כן מצאה הרשות המוסמכת כי לא מתקיימים בו התנאים כאמור או כי חדל להתקיים בו תנאי מתנאים אלה; לעניין זה, "הרשות המוסמכת" – כהגדרתה בסעיף 5(ה).

(ד) שולמו לזכאי הטבות לפי ההסדר הזמני, לא ישולמו לו אותן ההטבות, לפי חוק ההטבות, כנוסחו בפרק זה, בעד אותה תקופה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי למנוע כפל הטבות כתוצאה מקיומם של שני הסדרים באותה שנה: ההסדר הזמני האמור מכוח החלטת הממשלה וחוק ההטבות בתיקונו המוצע שייכנס לתוקף באותה שנה – מוצע לקבוע כי אותן הטבות ששולמו לפי ההסדר הזמני האמור לא ישולמו לפי חוק ההטבות, בעד אותה תקופה. כמו כן מוצע לקבוע כי תוקפו של ההסדר הזמני יפוג ביום התחילה.

עוד מוצע לקבוע, כי סמכות הדיון הייחודית בתביעה או בערר על החלטה שניתנה מכוח ההסדר הזמני תהא נתונה לוועדת עררים שהוקמה לפי סעיף 6 לחוק ההטבות, אשר לה הוקנתה הסמכות הייחודית לדון בהחלטות הניתנות לפי חוק ההטבות. בנוסף, אם ביום התחילה קיים הליך תלוי ועומד בבית משפט בענין החלטה כאמור, יעביר בית המשפט את הדיון לוועדת העררים בהתאם להוראות סעיף 6 האמור, אלא אם כן החליט אחרת.

סעיף 6 החלטת הממשלה מס' 2898 מיום כ"ח בטבת התשס"ח (6 בינואר 2008) הטילה על שר האוצר להתקשר בהסכם עם גוף שיקבע, למשך שישה חודשים, לשם יישומה המהיר של החלטת הממשלה מס' 2534 לעניין תשלום לניצולי שואה זכאים יוצאי מחנות וגטאות. כדי לשמור על האחידות הנדרשת בין הקצבאות הניתנות מכוח ההסדר האמור ובין הקצבאות שיינתנו מכוח החוק המוצע – מוצע לקבוע הוראות מעבר כמפורט בהצעה.

מוצע לקבוע, לגבי מי שכבר הוכר כזכאי לקצבה לפי ההסדר מכוח החלטה האמורה, כי יראו אותו כמי שמתקיימים בו התנאים האמורים בסעיף 3(א) המוצע לחוק ההטבות, ללא צורך בהגשת בקשה. זאת, אלא אם כן נמצא כי לא מתקיימים בו התנאים כאמור או כי חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים כאמור.

